

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYSBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 4 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 90 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 40

Az oroszokat kivertük a Kárpátokból

Az osztrák-magyar és német seregek győzelme a Visztula mentén — Előnyomulásunk Szerbia belsejében — A bukaresti orosz követet viszhívják — Belgium békét kér Németországtól

Debrecen, szeptember 29.

A magyar közönség nyugtalansága tüzvörös, fenyegető fellegeket látott Kelet-Magyarország egén, amelyről félve emlegették, hogy el fogja borítani egész Magyarország felett az égboltozatot. E képzelt fellegeket már szétverte és a fellegek foszlányait most kergeti szét a magyar vitézség. A ma érkezett jelentések arra engednek következtetni, hogy az oroszok már csufos vereséggel kénytelenek menekülni Magyarország területéről. Az ungi betörés helyein már a távírvonalakat állítják helyre, míg a másik két betörési helynél megerősített csapataink szorítják vissza a betört orosz csapatokat.

A nyugtalanságot nem is az orosz hadsereg től való félelem okozta legfőképpen, hanem — miután a laikus közönség a Kárpátok emlegetett vidékeit és szorosait nem ismeri — az a körülmény, hogy az oroszok betörésével megint látta ama meggyőződését, hogy a Kárpátok áthághatatlanok és így rendíthetetlen bizalma abban, hogy a Kárpátok mindenek ellentálló védőbástyái országunknak, megrendült. Pedig — amint ezt egy mai lapunkban közölt szakértő tollából származó cikktünk kifejti — a közönség fölfogása nagyon téves volt földrajzi tekintetben. Mert azok a határmenti helyek, amelyeket a betörés érintett, még nincsenek túl a Kárpátok védővonalán s így a határvédelmi csapatok segítségére még elég korán érkeztek ahhoz, hogy ezen a védővonalon túl vissza tudják szorítani az ellenséget a maga szerencsétlen kísérleteivel.

A galíciai harctéren előnyös változás állott be a mi előnyünkre. Hadseregünk ugyanis egyesült a német hadsereggel, ami azt a rendkívül nagyfontosságú tény demonstrálja, hogy most már megnövekedett erővel egységes hadi gondolatok egységes kivételét kezdhettük meg.

Délen a nagy leszámolás folyik. Hadseregünk állandó offenzívában nyomul előre a szerb területen, ahol a legborzalmasabb pusztulás, kétségbeesés dühöng, forradalom és járvány seper végig a halál kifárasztott, agyon gyötört országban. A katonatisztek revolverrel lönek a miniszterelnökre, forradalmat szítanak, a kolera a nép ezreit kaszálja le, éhínségben szenved a nép és a két év óta vetetlen föld keményre taposott ugarain eltört ágyuke-

rekek temetetlen halottak kihérlő csontjaira dőlnek.

Örvendetes jeleket mutatnak a Bukarestből érkező hírek is. A guruló rubelek és a titkos orosz kéz bujtogatása eddig hangulatot teremtett az utcán a hivatalos román állásfoglalással szemben. A román király, aki egész rokonszenvével a monarchia és Németországgal

mellett van, ráütött e titkos kézre, amelyet az orosz követ képviselt és a követnek most távoznia kell machinációjának helyéről. Az ő bukása máris érezhető a mi javunkra a katonatiszti körökben és az utcán hangulatot teremtő rétegekben, amelyeknek ellenünk való gyűlöletéhez hiányzik a gyújtogató kéz.

Mai távirataink:

A csaták a Kárpátok alján

Budapest, szeptember 29. A Budapesti Tudósító illetékes felhatalmazás alapján közli, hogy a körösmezői határnál ütközet folyik.

Megbízható értesülés szerint csapataink Ökörmező táján visszaszorították az ellenséget.

Ungmegyéből jelentik, hogy a vasuti vonal Csontosig szabad. Csontosról szerelők indultak Fenyvesvölgyre, hogy a távírvonalat helyrehozzák. Ebből következtethető, hogy az ellenséget sikerült Fenyvesvölgyön túl is visszaszorítani.

Győzelmes csatáink a Visztula partján

Bécs, szeptember 29. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A főhadiszállásról jelentik:

A szövetséges német és osztrák-magyar haderők részéről megkezdett új hadműveletek következtében a Visztula mindkét partján az ellenségnek visszavonuló mozgásai vannak folyamatban.

Blez mellett erős orosz lovasságot szétvertünk.

A Visztulától északra a szövetséges hadseregek több ellenséges lovashadosztályt kergetnek maguk előtt.

Höfer vezérőrnagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

A Hindenburg-sereg offenzívában

Bécs, szeptember 29. (Bud. Tud.) A Reichspost közli:

Hindenburg tábornagy megkezdte az offenzívát az oroszok ellen. A németek bombázzák Ottowiec várát, amelynek eleste küszöbön áll.

Offenzívánk Szerbia területén

Budapest, szeptember 29. (Hivatalos jelentés.)

Több mint tizennégy napi makacs küzdelem után csapataink a Drinát és a Szávát újból átlépték.

A délkeleti hadszíntéren a hadműveletekben rövid szünet állott be.

Összes csapataink szerb területen vannak és a véres harcokban kivívott pozíciókban állják a folytonos makacs támadásokat, amelyek mindig az ellenség jelentékeny veszteségével végződnek.

Az utolsó harcokban összesen tizennégy ágyút és több gépfegyvert zsákmányoltunk. A foglyok száma jelentékeny, épp úgy a szökevényeké is.

A szerbek és a montenegróiak boszniai offenzívájáról szóló hírek abból keletkeztek, hogy alárendelt ellenséges erők a saját csapataink által majdnem teljesen elhagyott szandcsák határterületére törtek be. Ennek a területnek a megtisztítására irányuló intézkedéseket haladéktalanul megtettük.

Potiorek tábornagy.

A szerb hadsereg forrongása

Szófia, szeptember 29. (Bud. Tud.) A félhivatalos *Volje* jelenti Nisből: Az osztrák-magyar seregek offenzívájának következményei máris láthatók. Szerbiában úgy a nép, mint a hadsereg folytonosan forrong. Az éhínség és a kolera következtében az általános lázadás kitörése már csak napok kérdése. A napokban ismét több tízezerred föllázadt és elpusztította ágyúikat. A katonaság megtagadta a kolera-barakok őrzését.

Katonatisztek rálöttek Pasicsra

Szófia, szeptember 29. Az *Utro* című lap a szerb hadsereg forrongásáról írva megerősíti, hogy Pasics miniszterelnök automobiljára katonatisztek két revolverlövést intéztek. Pasics sértetlen maradt.

Károly király nem fogadta az orosz követet

Bukarest, szeptember 29. (Magyar Távirati Iroda.) A *Dimineuca* a napokban bevallotta, hogy azt a hirt, amely szerint Nikolajevics Miklós nagyherceg azt táviratozta Bukarestbe, hogy az orosz kozákok már Brassó előtt dübörögnek, a bukaresti orosz követségtől kapta. E hazug hír szétröppentésének a következménye, hogy Károly király nem fogadta Pokowski orosz követet.

Budapest, szeptember 29. A *Pol. Hir.* közli, hogy Pokowski orosz követet visszahívják Bukarestből. A követ visszahívása azért történik, mert rábizonyult, hogy része volt a román katonatisztek háborus- és boszu-ligájának szervezésében.

Százezer francia sebesült

Róma, szeptember 29. (Magyar Távirati Iroda.) A *Giornale d'Italia* jelentése szerint a franciáknak az Aisne melletti csatákban százezer sebesültjük van.

A bajor király fia megsebesült.

München, szeptember 29. (Magyar Távirati Iroda.) *Ferenc herceg vezérőrnagy, a bajor király fia a legutóbbi ütközetek egyikében megsebesült. Egy golyó a combjába fúródott a hercegnek, akit kastélyába vittek és ott a felesége ápolja. A herceg sebesülése nem súlyos.*

A belgák békét kérnek

Brüsszel, szeptember 29. (Pol. Hir.)

Voeste belga államminiszter Brüsszelben tárgyalásokat kezdett Von der Goltz német marsallal, Belgium német kormányzójával a belga-német béke érdekében. A tárgyalások eddig még nem vezettek eredményre.

Apponyi memoranduma Roosewelthez

Budapest, szeptember 29. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) Apponyi Albert gróf az Egyesült Államok volt elnökéhez: Roosewelthez memorandumot intézett, amelyben meggyőző érvek alapján bebizonyította, hogy nem a monarchiát vagy Németországot, hanem ellenfeleit terheli a felelősség a világháború kitöréséért.

Apponyi arra hivatkozik, hogy a nemzetközi békemozgalomban tevékeny részt vett és kijelenti, hogy ő éppen a béke eszményéhez való ragaszkodásánál fogva hajlandó az egész világ előtt kinyilatkoztatni, hogy a monarchiát a világháborúért nem terheli semmiféle felelősség. A tiszta lelkiismeret ereje az, amely képessé teszi a lakosságot arra, hogy a háboru súlyos terheit elviselhesse. Egy lakosság, amely a háboru kitörése óta egy csapásra félretett minden párt- és nemzetiségi villongást, a monarchia lakossága egyszersmindenkora biztosítani akarja magát a passzív támadások ellen, amelyek a legutóbbi években a politikai összeesküvés mellett a szervezett orgyilkosságot is igénybevétték. És ha sikerül a monarchiának a népvédelem ezen műve, akkor az emberiség állandó békének fog örvezendhetni,

ha pedig nem sikerül, akkor a világ állandó háborus veszedelmek nyomása alatt állana, hacsak önként alá nem veti magát a moszkovita zsarnokság diktátumának. *Mi a békéért való harcban állunk, amelyet a mi győzelmünk a jövőben nemzedék számára akar biztosítani.*

A Dardanellák elzárása

Konstantinápoly, szeptember 29. (Bud. Tud.) Hivatalosan jelentik, hogy a török kormány a Dardanellákat a kereskedelmi hajók elöl is teljesen elzárta.

A debreceni segítő-akció

A hadbavonult máv. műhelyi munkások hátramaradt háztartásvezető családtagjai figyelmeltetnek, hogy holnap, szerdán délután fél 2 órakor hadisegélyük felvétele végett a műhelyi irodában okvetlenül jelentkezzenek.

A hadbavonultak családjainak segélyezésére újabb adakoztak: Fohn Edéné 5, Rozgonyi Gabica 3, Royal tulajdonosa 16.20, Royal-kávéház személyzete 15, N. N. Nagy-kőrös 70, Hungária blokkért 10, ifj. Trnka Teofil 20, Monski Sándor 2, N. N. 20, Hatvány Istvánné 2, Stegmüller Árpádné 10, N. N. 1, Tóth Lajosné 2, Hunyadi Ilona 2, Boldogfalvi-kert II. járás 13 kor.

Arany- és ezüst tárgyakat adományoztak: Fehér Margit 2 és fél pár függő, Weber György 2 ezüst lánc, Bíró Piroska 1 ezüst kanál, 1 arany szív, Kiss Eszti 1 arany gyűrű kövel, Mette Marietta 1 arany zszusu, Szász Mariska 1 arany lánc, Hegedüs Armin 1 ezüst lánc, Förster Elza 1 ezüst zszusu, Medgyaszay Sándor 1 arany gyűrű kövel, Frank Imre 1 ezüst botfogó, Hajnal Arthur 1 ezüst lánc, Csonka Pál 1 arany lánc, 1 arany gyűrű, Müller Valika 1 arany lánc, Stenzel Vilma 1 ezüst gyűrű és 2 ezüst zszusu, Stenzel Irma 1 arany gyűrű, Lindenfeld Lajos 1 arany gyűrű, Hudák Béláné 1 ezüst lánc, Böhm Lili 1 arany karperec, 1 arany keret, 1 arany szív, N. N. 2 arany lánc, Somogyi Marianne 1 arany tű, 3 ezüst evőeszköz, Tóth Imréné 1 ezüst karperec, Jónás Olga 2 ezüst karkötő, Jónás Matyi 1 ezüst lánc, 1 pár arany fülbevaló, 1 ezüst karkötő, 1 törött gyűrű, Lengyel Irma 1 pár arany fülbevaló, 1 kis arany medál, 1 arany gyűrű, 1 arany függő, 1 ezüst medál, 1 ezüst tű, Ziener Piroska 1 ezüst lánc, Böszörményi Pál és neje 1 pár ezüst sarkantyú, Pálffy Irénke 1 arany gyűrű, Pálffy Piroska 12 zszusu, 1 ezüst lánc, 1 ezüst karperec, Pálffy Erzsébet 2 ezüst lánc, 2 bronz, Szőnyi Juliska 1 arany gyűrű, 1 arany

lap, Székely Simonné 1 arany függő, Áldor Rózsika 1 arany gyűrű, Pávay Gáborné 1 ezüst lánc, Neubauer Margitka 1 pár ezüst gomb, 1 ezüst órafedel, Kádár Mariska arany törmelék, N. N. 1 arany gyűrű, Jakab Gusztáv 1 arany gyűrű, Békés István 1 arany gyűrű, Varga Gézáne 1 arany gyűrű, Békés Lajos 1 arany ceruza, Kovács Juliska 1 arany karikagyűrű, Kulcsár Erzsike 1 ezüst lánc, 1 törött arany függő, Kulcsár Mária 1 ezüst gyűrű, 1 pár arany függő, Nagy Irma 1 arany lánc, 1 arany szív, Haják Emilia 1 arany gyűrű, 1 ezüst karperec, 1 ezüst lánc, Tóth Lajosné 3 arany gyűrű, törmelék, Tóth Ilona 1 arany gyűrű, 1 arany medallion, 1 ezüst karperec.

Uzsok és Toronya

Akik egyáltalában nem járatosak a Kárpátok földrajzában, azokat bizonyára nagyon érdekelné fogja, hol van Uzsok és Toronya, ahol az oroszok ellenünk kísérleteznek. Az uzsoki szorosot még — úgy ahogy — el tudja a közönség fogadni a legcsekélyebb nyugtalanság nélkül, Toronyáról azonban a legtöbb ember azt hiszi, hogy valami távoli helyet jelent, amely az oroszokra nézve eredmény is lehet. Növeli a közönség csodálkozását néhány téves újságközlemény is, amely arról szól, hogy Toronya és Uzsok a Kárpátok lábánál fekszik Magyarország felé.

A legcsekélyebb nyugtalanságra sincsen ok. Se Uzsok, se Toronya nincs a Kárpátok aljában, az ott verekedő oroszok még nem keltek át a szorosokon, az út nehezebb része még hátra van számukra a hegyek között.

Az uzsoki hágó a verecke szorosától északra a legközelebbi átjáró. A hágó 12 kilométernyi hosszúságban a legveszedelmesebb sziklák, szakadékok között kanyarog, hol tölcsérszerű zárt völgygyé szélesül, hol megint összeszűkül. Bercsényifalvánál ér tulajdonképpen véget, ahol az Ung folyó völgyébe torkollik bele s ez a völgy a munkácsi síkságra visz. Az uzsoki szoroson vasútvonal kanyarog Sambor felé, a szoros kitáguló völgytorkaiban rutén falucskák lapulnak meg. Az első ezek között Uzsok. Innentől Bercsényifalváig a legveszedelmesebb vidéken vonul át a járható út és a sinpár. Uzsok és vidéke teljesen ruthén, ez is némi magyarázata az orosz kísérleteknek. Azt remélik, hogy a szerintük milliónyi ruthén föllázad az ő próbálkozásuk hírére. A Kárpátlánc alján, az első nyílt völgyben Bercsényifalva van, ezt persze nem lehet így látni olyan rossz térképeken, amelyeknek nincs viz- és helyrajzuk, Uzsok, Fenyvesvölgy és Csontos lesz az orosz betörés Mitrovicája, mert teljesen zárt, egyetlen szakadéktérület.

Több csempészösvény visz ezenkívül az ungmegyei 1200—1600 méteres Kárpát-láncolat közé. Ha föltételezzük, hogy ruthén vezetőkkel idejuthatott néhány orosz csapat, megkapjuk a magyarázatát, hogyan lépheték át a határt több helyen is az oroszok. — Itt azonban ágyut, municiót nem lehet szállítani, ezek az ösvények teljesen jelentőségtejenek, pár főnyi portyázó csapatnak libasorban való feljutására jók.

Toronya Máramarosmegye egyik, 1700 méter magasságu hegyei között levő, ösvényszerű hágó. Toronya, szintén teljesen ruthén falucska, a hágóban fekszik, annak a legelső szakaszában. A szoros ágyu és hadiszerszállításra alkalmatlan, jelentéktelen magas hegyrés. Éppen ezért nem is ettől a helytől, hanem a szoros magyarországi végénél levő Bisztra községről nevezték el a hágót. A Nagygág szakadékos, rettenetes vad forrásvi-

déke kezdődik Bisztránál, az első nyílt völgyterület ott Ökörmezőnél indul lefelé a Kárpátoktól.

Nem betörések ezek, csak bekopogtatások a Kárpátlánc galíciai oldalán. Bizonyára arra jók, hogy födözzék a nagy orosz elvonulást Galiciából — Hindenburg ellen.

Az orosz haderőnek sokkal komolyabb és nagyobb feladatai vannak most, semhogy a Kárpátok megvihatlan szorosaival bibelődjenek. Az orosz hadsereg hosszú téltelensége után, mielőtt teljesen frontot változtatna és Berlinnek fordulna, törbe akarja csalni a Przemyslnél pompásan elhelyezkedett osztrák-magyar sereget. Azt a látszatot akarja kelteni, hogy a Kárpátok vonalát veszélyezteti s így ki akarta csalni a mi seregeinket biztos állásából s így még egy váratlan csapással meg akarta zavarni azt a rájuk nézve fenyegető és veszedelmes defenzív állást, amelyet a monarchia serege elfoglalt, de arra nem volt elkészülve, hogy a Kárpátokon is erős ellenállásra talál s hogy a mi hadvezetőségünk hirtelen átlátja az orosz cselekedését és nem mozdul biztos hadállásaiból.

Másrészt az orosz hadvezetőségnek azért volt szüksége erre a figyelmet megosztó cselekedésre, hogy a Keletporoszországra felé vonuló orosz haderőről elterelje a monarchia haderejének figyelmét. Erre vall az a megismétlődő hír, hogy az oroszok Soldau felé ismét előnyomulnak a német határon. Már pedig ha az orosz haderő jobb szárnya Soldau felé nyomul, a Premysl előtt álló törzs meggyengül s most hirtelen a monarchia haderejét az orosz balszárnyának kell kitértenie és erre a célra kínálkozott a kárpáti kaland. A primitív terven gyorsan átlátott hadvezetőségünk és tul nem becsülve az orosz kísérletet, nyugodtan és biztos fölényvel ad hirt az oroszok nevetségese erőködéséről.

A tájékozatlan külföld fölülhet az orosz trükknek, de mi tudjuk, hogy semmi jelentősége sincs.

A debreczeni református egyházmegye közgyűlése

Kétszeres kegydíj a harcmezően elesett lelkészek özvegyeinek

Ma délelőtt 9 órakor tartotta meg az egyházi tanácssteremben a debreczeni református egyházmegye szokásos őszi közgyűlését. A háborus idők zivatara többeket távol tartott a gyűléstől. Így a kettős elnökség világi tagja, *Fráter* Barna egyházmegyei gondnok, bihari alispán is hiányzott. Elnökök voltak: *Dávidházy* János esperes és *Sinka* Sándor nyug. tanár, mint legidősebb tanácsbíró.

Pontban kilenc órakor *Dávidházy* János elnöklő esperes buzgó imádsággal, utána emelkedett hangú elnöki beszéddel nyitotta meg a gyűlést, mindkét helyen megemlékezve a mostani nehéz időkről s buzdítva a lelkeket az isteni gondviselésben való törhetetlen hitre és az igaz ügy diadalában való bizodalomra. Majd elparentálta az egyházmegye halottait: *Bernáth* István tanácsbíró, *Sáfrán* László és *Herczeg* János igazgató-tanítókat, kik mindhárman régi, oszlopos tagjai voltak az egyházmegyének. *Bernáth* István helyére, egy világi tanácsbíróvá, rögtön ki is tűzte november 4-iki határidővel az egyházmegye a választást.

Bejelentetett a berettyóújfalui lelkészválasztás: főiskolánk egykori kiváló növendéke:

**Szt. Lukács-
fürdői** **Kristály forrás**
ásványvíz

a világ legerősebb és legjobb üdítő vize. Debreczeni főraktár **KÖZPONTI DROGERIA** városház-épület, ahonnan a vizet házhoz is szállítják. **Kapható minden fűszerüzletben.**

Csernák Béla furtai lelkész választatott meg nagy többséggel, kinek választását az egyházmegye megerősítette.

Lelkesedéssel elfogadta az egyházmegye *Jánosi* Zoltán debreceni lelkész azon indítványát, hogy a csatamezőn esetleg elesett lelkészek özvegyei és árvái kétszeres kegydíj-járulékból részesüljenek.

A tárgysorozat jókora terjedelmű volt; inkább kisebb, adminisztratív ügyek szerepeltek rajta. Délután fél 2 órára a gyűlés véget ért.

Az egyházmegyei gyűlés több határozatot fölterjesztik a novemberi egyházkerületi közgyűlés elé.

Arány az adakozásban

*

A galíciai harctéren az igazság győzelméért folyó gigászi küzdelmek borzalmasan főséges látványát csak az újságok betűtengerén és lobogó fantáziákon keresztül szemlélhetjük. Az embervérre szomjazó és e gyilkos szomjuságot most bőségesen kielégítő fegyverrengetegek történelmi földje messze van tőlünk és a haditörténelem páratlanul álló véres eseményeit nem láthatjuk, sőt még csak el sem képzelhetjük. Az újságközlmények és leírásokon kívül azonban, melyek képzelőtehetségünk segítségével az eseményeket szemünk elé rögzítik, vannak a harctérnek olyan produktumai is, melyekhez nem kell képzelőtehetség, mert valóban láthatóak nálunk; e produktumok a tömegesen hozzánk érkező sebesültek, akiknek kötéseit már messziről a szemünkbe fehérlenek. Ezek a sebesültek véres színjátékok kellős özepéből jönnek közibénk, hogy fájó sebünkre irt és gyógyulást találjanak.

Hogy ne jöjjenek hiába, erről odaadással és szeretettel gondoskodik gondozó atyjuk, a Vörös Kereszt. És hogy a Vörös kereszt az atyai gondoskodást egyetlen sebesülttől se legyen kénytelen megvonni, erről viszont a nagyközönség gondoskodik önkéntes adományai útján. A társadalom minden rétege megmozdul és igyekszik megtölteni a Vörös Kereszt nagy és nemes célokat szolgáló pénztárait, melyeknek ama mesebeli bűvös korszak szerepét kell betölteniük, mely soha ki nem ürül. Isten őrizzen meg bennünket attól, hogy a Vörös Kereszt pénztára ne bizonyuljon ilyen bűvös korszaknak, mert véres sebek egész légiója sínylené meg ezt a csapást. — Hogy ezt elkerüljük, legelső sorban azt a feltűnő aránytalanságot kell eltüntetnünk, mely a szegényebb és a vagyonos néposztály adományai között mutatkozik. Erre a nemes és amellet könnyű feladatra pedig csak azok a kiválasztottak alkalmasak, akik az aránytalanságot előidéztek: azok, akiknek a sors a „vagyonos“, „gazdag“ és „milliomos“ nemesi előnevek egyikét díjmentesen adományozta. Mert ma, amikor milliók és milliók küzdenek és véreznek a haza biztonságáért, a mikor e biztonság megvédése mellett természetesen minden egyes polgár egyéni és vagyoni biztonságáról van szó, akkor a nagy vagyonokkal rendelkező polgárok egyszáz, kétszáz, vagy ötszáz koronás adományai elenyésző csekélységek, melyek egyáltalán nincsenek arányban a vagyontalanok öt, tíz és huszkoronás adományaival. A csupán keresetéből élő vagyontalan polgár valóban áldozatot hoz, mert nem a vagyonából, hanem szerény keresetéből vonja el azt, amit ad és

így megérzi valahol annak hiányát; vajjon elmondhatjuk-e ezt azokról, akik nagy vagyonok boldog gazdáinak tudják magukat?

Hisszük és reméljük, hogy a vagyonos osztály szerencsés képviselői nem állanak meg a jótékony utján és eddigi kisded adományaik csak az előhírnökei a tíz-, ötven- és százezer koronás adományoknak, melyekről hamarosan hirt hallunk. Hisz ha százezreket adnak is, még mindig nem áldoznak annyit a hazáért, mint az a közlegény, aki az életét, a drága, egyetlen életét hagyja ott a harcok mezején, aki azért hal meg és vérrel azért festi pirosra leroskadó lábain nyomát, hogy önök, vagyonos, gazdag és milliomos uraim, ne veszítsék el mindazt a vagyont, amiből a sors önöknek bőven juttatott. Azok a névtelen hősök, akik önként elhullottak, már nem kérnek önöktől semmit; de azok, akik előbb még egészséges testükön véres és borzalmas sebeket hordanak, akiknek szemeiből a fájdalom könye szivárog és akik a szenvedések véres útján már eljutottak oda, ahol támaszt és gyógyulást reménylenek, azok arra intik önöket beszédes kötésekkel, hogy most már az önök szerepe következik.

Hochstädter Ernő.

A „szeretett zsidók“

*

Kozákok rémuralma Oroszlengyelországban

A krakói „Ca s“ -ban írja egy Oroszlengyelországból érkező utas a következőket: Oroszlengyelország kisvárosaiban néhe véres jelenetek játszódnak le mostanában. A kozákok, akik ismét bevonultak a lengyel falvakba és városokba, a maguk módja szerint garázdálkodnak ott.

Radomban, a vendéglőben ülve, láttam, hogy egy csapat kozák vágat át a városban. A kozákok mögött egy tömeg ember sietett. A tömeg között három zsidót vezettek, az egyik ünnepi selyemkaftánban, a másik kettő éjjeli öltözetben. Mindhárom halvány, rémült, rimázkodó. Hitsorsosaik tömege sirva vette őket körül.

— Mi történt? — kérdeztem kíváncsian.

— Mind a három zsidót fölakasztják, — válaszolt valaki röviden. Mind a zsidókat összezeterelték, hogy a kivégzést nézzék végig.

— Hát mi a bűnük?

Senki sem tudott határozott választ adni. Valószínűleg valami szolgálatot tett a három szegény zsidó a porosz katonaságnak. Kisvártatva végre volt hajtva a kivégzés. — Mint egy birkanyáját, úgy hajtották vissza a kozákok városukba a jajveszékelt radomi zsidókat.

Az utcasarkon egy zsidóasszony gyümölcsöt és cukrot árult.

Körtét veszek nála. Két kozák bukkan föl mellettem. Vállukon a fegyver, kezükben a lovaglőostor, a „nagajka“. A kozákok megföltik zsebüket a gyümölcsessel. Amikor a feneketlen zsebekben már nincs hely, a legnagyobb nyugalommal eltávoznak.

A szegény zsidóasszony nagy féltéken megjegyzi:

— Egy csomó körte hat kopek.

— Hat kopek? Jól van!

Egy rugással fölökli a kozák a kosarat, amelyben körte és szilva volt, másik rugással a sütemény kerül az utcára. A másik kozák követi társa példáját.

— Itt a hat kopek!

Megyünk kifelé a városból. Valóságos csoda, hogy egyáltalán kocsit kaptunk. Egy szürke ló, amelynek oldalbordáit meg lehet

számlálni, busan huzza a kocsit. Hét rubelt kellett előre fizetnünk, hogy a fuvaros, egy fiatal zsidó, elinduljon velem. Mind a két tónknak volt utlevelünk, utközben néhány kozákrjárat megvizsgálta iratainkat és rendben találta. Így haladtunk át néhány falun. S már láttam annak a falunak első házait, a meddig a fuvarost fölfogadtam s ahonnan ő Radomba visszatért volna.

Ekkor egy bokorból hangos kiáltást hallunk:

— Megállj!

Megállunk. Néhány kozák áll előttünk.

— Ide az utlevelékek!

Fölmutatjuk.

— Ön lengyel?

— Igen!

— Te meg zsidó vagy?

— Igen!

A parancsnok hozzám fordul.

— Azonnal szálljon le a kocsiról, az ut többi részét gyalog teszi meg.

Iparkodom a kozákokat fölvilágosítani, hogy én már kifizettem a kocsit és kénytelen volnék nehéz utitáskámat magam vinni. Kérem, engedje meg, hogy a faluig mehessünk.

— Ön gyalog fog menni, mondtam már?

Hangja oly határozott volt, hogy leszálltam a kocsiról és utitáskámat kezembe vettem.

— Mars tovább! — biztat a parancsnok.

— Itt nincs semmi keresni valója.

Indulok a falu felé. Mögöttem két lövés dördül. Megfordulok. A fiatal zsidó ott fekszik szürke lova mellett.

A kozák őrzőjét tovább haladt.

HIREK

— A debreceni egyetem megnyitása. Az egyetemi tanács ma tartott gyűlésén elhatározta, hogy az egyetemet október 1-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor megnyitja s az előadásokat október 5-én megkezdji. A járványbizottság azon intézkedése, hogy az egyetemi előadások is betiltatnak, bizonyára elnézésen alapul, amennyiben az 1876. évi XIV. t.-c. 34. §-ának 2. bekezdése szerint: „tudományos és műegyetemek bezáratása azonban a törvényhatóság előterjesztése alapján a belügyminiszter által, a közoktatásügyi miniszter meghallgatásával történhetik.” Hogy aztán később nem lesz-e szükség a miniszter intézkedésére is, a fejlemények fogják megmutatni.

— Jom-Kipur. Ma este kezdődött meg a zsidóság egyik legnagyobb ünnepe: a Jom-Kipur. Ez idén a szokottnál is nagyobb ajtossággal, áhitattal és istenfélelemmel imádkozik istenéhez a zsidó vallású polgárság. Az este megtartott istentiszteleten zsufolásig

megett a templom átjatos hívőkkel. Az istentiszteleten megható könyörgést mondták a mindenhatóhoz a magyar fegyverek dicsőségéért. A nehéz idők lelkekre nehezedő hangulata szongott ki a megható, gyönyörű egyházi énekekből.

— **Károlyi Mihály Bécsben.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Károlyi Mihály gróf hir szerint kiszabadulván a francia hadifogságból, automobilon Bécsbe érkezett.

— **Egy érdemes tanár halála.** Sokan ismerték Debrecenben a jó öreg Domokos bácsit, az állami reáliskolának népszerű tanárát. Viselkedésében, beszédében, egész magatartásában sovinszta magyar ember volt, ámbár nemzetközi tudományokat: matematikát, geometriát és fizikát tanított. Most vettük a hirt, hogy ez a lelkes tanár, Domokos Jenő életének 76-ik, nyugalomba vonulásának 6-ik évében elhunyt. Három fia és egy leánya gyászolja, számos kartársa és számtalan volt tanítványa kegyelettel őrzi emlékét.

— **A kereskedelmi- és iparkamara költségvetése.** A kereskedelmi- és iparkamara elnöki tanácsa Szent-Királyi Tivadar elnökletével a kamara 1915-ik évi költségvetését s elintézte a folyó ügymenet nagyobbára háborus aktáit. A kamara legközelebbi rendes közgyűlése a jövő hét csütörtökén, október 8-án lesz.

— **A Népiroda munkásközvetítési osztályánál** szeptember hó 29-én volt:

Munkáskínálat: Asztalos 56 ács 21, bádgos 12, borbély 9, betonos 2, cipész és csizmadia 55, cukrász 1, dajka 4, elektrotechnikus 1, fémestergályos 2, fűszeres 5, földmunkás 8, gazdasági munkavezető 17, gépész 53, géplakatos 10, gyári munkás 89, kazánfűtő 17, kályhás 2, kefekötő 9, kárpitós 5, kovács 32, kerégyártó 20, közműves 85, kocsis 6, könyvkötő 1, könyvnyomdász 9, kereskedő 5, kertész 2, lakatos 56, mázoló 10, mészáros 3, minden 15, molnár 5, mezei munkás 295, mezőgazdasági cseléd 20, napszámos 26, napszámosnő 129, papucsos 2, palafedő 1, pincér 3, rajzoló 4, reszelővágó 2, ruhafestő 1, sütő 1, magyarszabó 7, németyszabó 45, szobafestő 9, szijgyártó 1, szerelő 17, szakácsnő 7, házmester 2, üzleti alkalmazott 60, varrónő 12. — Összesen 1205.

Munkáskereslet: Raktárba 200, kovács 4, mezőgazdasági munkásnő 10, kocsis 40, béres 7, kondás 1, gulyás 1, szabó tanonc 1, cipésztanonc 1, csizmadia tanonc 1, szobafestő tanonc 1, borbély 3, kerégyártó 2, minden 5, szakácsnő 1, gazdasági kertész 1, hegesztő 1, közműves 1, cipész 25, majoros 1. — Összesen 318.

— **Megnyitott postahivatal.** A debreceni kereskedelmi- és iparkamara közhírré teszi, hogy a szatmármegyei M é r k községben ideiglenesen megszüntetett postahivatal működését ismét megkezdte.

Vidékről
apróhirdetéseket legelőszörűbb postautalvánnyal feladni. Az apróhirdetés szövege a postautalvány szelevényén előf. — Zárt levélben is lehet; akkor a hirdetés ára levélbélyegben esatolandó.

Apróhirdetésre telefonon felvilágosítással nem szolgálunk

Lejéles leveleket csakis kellő igazolás ellenében ad ki a kiadó hivatal.

A Debreceni Független Ujság telefon száma: Szerkesztőség 3-39 Kiadóhivatal 3-39 és 18 Nyomda 18

A DEUTSCH-üslötékben tescheni vaj, Andrassy vaj, frós vaj és gyenge vajas liltól fűrés mindennap kapható.

SZEGEDI PAPRIKA-különlegességek óriási raktára LINDENFELD J. JENO fűszer- és gyarmat-áru nagykereskedésében pénzügyi palota. Telefon 79. sz.

Kapucédulák bármilyen felirással kaphatók a kiadóban

Szénvignetta ezrenként olcsón kapható Piac-utca 49. szám alatt.

Balacs 140 drb., faj, szőke színű, tíz hetes eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Makulatur papíros kapható a kiadóban.

Lakbörletti szabályzat kiadó cédulák bármilyen felirással kaphatók a kiadóhivatalban.

Tábori borítékok 2 fillérjével kaphatók a kiadóhivatalban.

2-3 iskolai tanuló

teljes ellátásra (kóser koszt) elfogad özv. Kleim Dávidné, Arany János-utca 16. szám.

Lapkihordók

magas jutalék mellett jelentkezzenek Piacz-utca 49. sz. II. udvar, I. em. reggel 9 órától.

KIADÓ gargonlakás.

Az Egyház-tér 8. sz. a házban két utcai szoba, kapu alatti külön bejárattal, butorozva vagy fresen november elsejére kiadó. Tovább kiadó egy kitépő borpince is. Értekezhetni ugyan ott Gáll Vilmos bir. végrehajtónál.

Thierry A. gyógyszerész balzsama

egyedül valódi a zöld apáca védjeggyel.

Csalhatatlan gyógyhatású a szervek minden megbetegedésénél, köhögés, hányás, rekedtség, torokgyulladás, mellfájdalmak, tüdőbántalmak, különösen influenza, gyomorbántalom, gyulladás, étvágytalanság, rossz emésztés, dugulás, fogtájás és szájbetegségek, égési sebek, kiütések stb.-nél. — 60 kis vagy 80 dupla, vagy 5 különleges csomagolt üveg doboz és csomagolással K 20. — Szétküldés naponta 2-szer előfizetés mellett Thierry A. Országgyűlési gyógyszerész, Budapest, Thellmayr és Seitz és Hochmeister úton Budapest és minden nagyobb gyógyszerész által az országban.

Intézeti fehérneműek fiuk és leányok részére

ingek — nadrágok — zsebkendők — kötények — asztalneműk — paplanok — matracok

Donogán és Somossynál DEBRECZEN, Kistemplombazár

Üzemnagyoobbítás folytán

nyomással:
1000 szines jóminőségű boríték K 3-60
1000 finom fehér boríték „ 6-
1000 félv üzleti levélpapír „ 7-
1000 szines levelező-lap „ 5-20
Egyéb nyomtatvány is elegáns, modern kivitelben, hasonló olcsó árak mellett

HOFFMANN és KRONOVITZ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 49.

URANIA
Debreczen legnagyobb, legelőkelőbb mozgója
EGYHÁZ-TÉR. — TELEFON 12-51.
Szerdán — Csütörtökön
szeptember hó 30-án, október hó 1-én.
Egy teljes előadást betöltő filmóriás.
Szerelmem volt életem Szerelmem lett halálom
Egy tábornok leányának élethű története 7 felv.
Főssereplők:
Lydia Borelli és Mario Bonnard
Előadások pontosan 6, 8 és 10 órakor. Rendes helyárak. — Kedvezményes jegyek érvényesek.
Pénteken — Szombaton — Vasárnap
Uj műsor.

URANUS
Korona-Phanogó Telefon 9-28.
Szerdán — Csütörtökön
Csak két napig!
A gettisburgi csata
Realisztikus háborus film 4 felv. n. s. b. n.
Grundell-tó. Természeti szépségek.
A sivatagban. Életkép.
A vtrág és a szerelem. Kacagató.
Az elrejtett kincs. Bohózat.
Előadások este 6 órától éjjel 12-ig folytatódósg bemenettel.
Egységes helyárak: Páholy 4 személyre 2 K 50 fillér. Zsölyve, zártszék 50 fillér. I. hely 30 fillér. II. és III. hely 20 fillér.
Pénteken, Szombaton, Vasárnap
október hó 2-án, 3-án, 4-én
Teljesen új műsor.